

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1552/2504

นายฮวด ปั่นสุวรรณ โจทก์ นายถวิล เรืองอุไร ที่ 1 นายปลีก เรืองอุไร ที่ 2 จำเลย นายเจือ เรืองอุไร ผู้ร้อง
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 29, ป.พ.พ. มาตรา 34, ป.วิ.พ. มาตรา 1, ป.วิ.พ. มาตรา 56

ย่อ / หลักกฎหมาย

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 1 (12) และมาตรา 56 ศาลจะตั้งผู้แทนเฉพาะคดีให้ก็ต่อเมื่อบุคคลใดเป็นผู้ไร้ความสามารถและไม่มีผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้แทนโดยชอบธรรมทำหน้าที่ไม่ได้ บุคคลใดแม้จะเป็นคนไข้มาแต่กำเนิดก็ตาม เมื่อศาลยังมิได้สั่งให้เป็นคนเสมือนไร้ความสามารถ ก็ย่อมไม่ใช่บุคคลผู้ไร้ความสามารถตามกฎหมาย ฉะนั้น จึงมีอำนาจดำเนินคดีได้อย่างบุคคลธรรมดา ผู้อื่นจะร้องขอให้ศาลชั้นต้นเป็นผู้แทนเฉพาะคดีไม่ได้ ประชุมใหญ่ ครั้งที่ 38/2504

คำพิพากษา

นายเจือ เรืองอุไร ยื่นคำร้องว่านายพ็อง เรืองอุไร เป็นคนไข้มาแต่กำเนิด ไม่สามารถดำเนินคดีได้ ผู้ร้องได้อุปการะเลี้ยงดูนายพ็องตลอดมา บัดนี้ โจทก์ได้นำยึดเรือน ๑ หลัง อ้างว่าเป็นของจำเลย แต่ความจริงเป็นของนายพ็อง จึงขอให้ศาลตั้งผู้ร้องเป็นผู้แทนเฉพาะคดีเพื่อดำเนินคดีชดเชย โจทก์แถลงคัดค้าน ศาลชั้นต้นไต่สวนแล้วทำคำสั่งให้ยกคำร้อง ผู้ร้องอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับ อนุญาตให้ผู้ร้องเป็นผู้แทนเฉพาะคดีได้ตามขอ ให้รับคำร้องชดเชยไว้พิจารณาต่อไป โจทก์ฎีกา ศาลฎีกาโดยที่ประชุมใหญ่เห็นว่า ประเด็นที่ศาลควรหยิบยกขึ้นวินิจฉัยก็คือ ผู้ร้องจะขอให้ผู้แทนเฉพาะคดีของนายพ็องได้หรือไม่ ตามบทบัญญัติประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑ (๑๒) และมาตรา ๕๖ วรรคสุดท้าย ศาลจะตั้งผู้แทนเฉพาะคดีให้ก็ต่อเมื่อบุคคลนั้นเป็นผู้ไร้ความสามารถและไม่มีผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้แทนโดยชอบธรรม ทำหน้าที่ไม่ได้ ปัญหาที่ว่า นายพ็องเป็นผู้ไร้ความสามารถหรือไม่ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๔ กล่าวถึงบุคคลจำพวกหนึ่งซึ่งเห็นว่าไม่สามารถจะจัดการงานของตนเองได้ กฎหมายจึงให้ความคุ้มครองโดยให้ศาลมีคำสั่งให้เป็นคนเสมือนไร้ความสามารถและให้อยู่ในความพิทักษ์ แต่สภาพคนจำพวกนี้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ยั้่นับว่ามีความสามารถ ดังที่ได้มีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๓๐/๒๔๙๗ วินิจฉัยไว้ แต่ถึงแม้ศาลจะได้มีคำสั่งให้ผู้นั้นเป็นคนเสมือนไร้ความสามารถแล้ว มาตรา ๓๔ (๔) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ก็ยังบัญญัติว่า บุคคลที่ศาลสั่งให้เป็นคนเสมือนไร้ความสามารถแล้วนั้น ก็ยังทำกิจการต่างๆ ด้วยตนเองได้ เว้นไว้แต่ในบางเรื่องดังบัญญัติไว้ในมาตราดังกล่าว และก็เพียงจะต้องได้รับความยินยอมของผู้พิทักษ์เสียเท่านั้น การดำเนินคดีในโรงศาลก็เช่นเดียวกัน หากจำเป็นศาลก็เพียงให้ความยินยอมตามที่ต้องการเท่านั้น หาใช้กรณีจะตั้งผู้แทนดำเนินคดีให้ไม่ ก็โฉนนายพ็องคนไข้ในคดีนี้ซึ่งศาลยังมิได้สั่งให้เป็นคนเสมือนไร้ความสามารถจะดำเนินคดีในศาลโดยตนเองไม่ได้ เมื่อศาลยังมิได้สั่งว่านายพ็องเป็นคนเสมือนไร้ความสามารถ นายพ็องจึงไม่ใช่บุคคลผู้ไร้ความสามารถ และจึงดำเนินคดีได้อย่างบุคคลธรรมดา กล่าวคือ นายพ็องอาจเป็นผู้ร้องชดเชยเองหรือทำหนังสือมอบอำนาจให้ผู้ร้องเป็นผู้ดำเนินคดีก็ย่อมทำได้ ที่นายเจือผู้ร้องขอเป็นผู้แทนเฉพาะคดีของนายพ็อง จึงไม่มีกฎหมายสนับสนุน พิพากษากลับ ให้ยกคำร้องของนายเจือผู้ร้อง

คร้าม สีวาระวิโรจน์ · ประกอบ หุตะสิงห์ · พจน์ ปุษปาคม

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/1552/2504>